

Kristiansand
kommune

Rapport

Kulturskolen i fremtidens kommune

INNHOILDSFORTEGNELSE

1.0 Sammen drag	3
2.0 Kulturskolen i fremtidens kommune – et utviklingsprogram	3
3.0 Forankring	4
4.0 Gjennomføring	4
5.0 Resultater og læringspunkter fra programmet	6
5.0 Anbefalinger	7
6.0 Avslutning	9

Kristiansand
kommune

 KNUDEN

1.0 SAMMENDRAG

I perioden september 2024 - desember 2025 har Kristiansand kommune deltatt i programmet *Kulturskolen i fremtidens kommune* i regi av Kulturskolerådet. Målet med programmet har vært å utvikle kompetanse, og praksiser, for bedre samhandling i kommunen. Kulturskolen skal i større grad være med å løse sammensatte kommunale utfordringer i fremtidens kommune. Programmet har lagt til rette for gode samhandling- og samskapingsarenaer og gode metodiske verktøy som har overføringsverdi til andre utviklingsprogram, og bidratt til konkrete endringer i prioriteringer av ressurser i enhetene som har deltatt i programmet. Kristiansand kommune har i programperioden oppnådd både resultatmål gjennom konkrete iverksatte tiltak, og prosessmål som peker tilbake på programmets intensjon. Noen av måloppnåelsene har blant annet vært:

- oppstart av nytt kulturskoletilbud på Tordenskjoldsgate skole
- etablering av fast kulturskoleundervisning som del av grunnskolens undervisning i skoletiden i samarbeid med stiftelsen Fargespill
- etablering av et likeverdig samarbeid mellom barnehage, grunnskole og kulturskole med en felles målsetting som samtidig har ivaretatt den enkelte enhets primæroppgaver
- økt omstilling- og utviklingskapasitet til enhetene, og evne til å finne nye løsninger, gjennomføre organisatoriske endringer og flytte ressurser etter hvor behovene har vært
- bidratt til å styrke Områdesatsingen på Kvadraturen og Eg.

Deltakerne i programmet har vært Lømslands vei barnehage, Tordenskjolds gate skole og Knuden–Kristiansand kulturskole. I Kristiansand har programmet vært forankret i Områdesatsingen, noe som sikrer videreføring av arbeidet etter at programperioden for Kulturskolen i fremtidens kommune er over. Rapporten er en sammenfatning av programmet og hvilke læringspunkter som kan tas med videre, og som vil kunne ha overføringsverdi til andre utviklingsprogram eller prosjekter.

2.0 KULTURSKOLEN I FREMTIDENS KOMMUNE – ET UTVIKLINGSPROGRAM

Fra 2021 startet Kulturskolerådet i samarbeid med KS et pilotprogram som het *Fremtidens kulturskole*, for å få mer kunnskap om kulturskolen som utviklingsaktør i kommunene. I 2024 ble Kristiansand kommune med i utviklingsprogrammet som etter endt pilot, endret navn til «*Kulturskolen i fremtidens kommune*». Programmet tar opp flere av fremtidens samfunnsutfordringer, som for eksempel kommuneøkonomi, demografiske endringer og utenforskap. I fremtidens kommune vil det være nødvendig å tenke nytt, innovere tjenestetilbudene, og jobbe på andre måter for å være i stand til å løse noen av fremtidens samfunnsutfordringer.

Utviklingsprogrammet tar utgangspunkt i kulturskolen som en utviklingsaktør i kommunen, og hvordan kulturskolen, i samarbeid med andre aktører, kan innovere nye løsninger på sammensatte utfordringer gjennom en helhetstenkning og et livsløpsperspektiv. I programmet har samskaping og aksjonslæring vært sentrale verktøy for utviklingsarbeidet.

3.0 FORANKRING

Fra programperiodens start ble *Kulturskolen i fremtidens kommune* forankret i administrativ ledelse i kommunen med et oppstartsmøte med kommunalsjef for kultur, kommunalsjef for barnehage, og kommunalsjef for skole. Enhetene som ble valgt ut til å være med i kommunegruppa fra Kristiansand var Lømslands vei barnehage, Tordenskjolds gate skole, og Knuden - Kristiansand kulturskole. Programmet ble også forankret i Områdesatsingen på Kvadraturen og Eg som hadde sammenfallende målsettinger, og som vil kunne bidra til å videreføre tiltak, samarbeidsarenaer, kunnskap og kompetanse etter at programperioden er over.

I tillegg til organisatorisk forankring, tar «Kulturskolen i fremtidens kommune» utgangspunkt i aktuelle styringssignaler og planverk som Stortingsmelding 18 (*Opplive, skape, dele – Kunst og kultur for, med og av barn og unge*), Stortingsmelding 28 (Tro på framtida, uansett bakgrunn), Kulturskolerådets rammeplan (Kulturskolen for alle), Fritidserklæringen og ALLE MED. Lokalt har utviklingsprogrammet vært forankret i «Sterkere sammen for barn og unge - strategiplan for oppvekst 2020-2025», Knuden for alle – strategiplan for Knuden – Kristiansand kulturskole 2022-2029, og Sterkere sammen – Kristiansand mot 2030 som er Kristiansand kommune sin samfunnsdel.

Det er i hovedsak tre temaer som styringssignalene i dokumentene peker på:

- Inkludering, mangfold og like muligheter
- Samskaping på tvers av fag og enheter
- Fokus på livsmestring, og en helhetlig oppvekst for barn og unge.

Styringssignalene har vært gjennomgående i utviklingsprogrammet i Kristiansand.

4.0 GJENNOMFØRING

I programmet har arbeidsgruppa hatt et overordnet, felles mål om at tiltakene skal bidra til å styrke levekårene til barn og unge som bor i området Kvadraturen og Eg. Det overordnede målet med Områdesatsingen, har også vært sammenfallende med enhetene sine mål, slik som «rød tråd satsingen» som sikrer gode overganger mellom barnehage og skole, og kulturskolen sitt mål om et større mangfold blant kulturskolelevne. Med de ulike tiltakene som har inneholdt kunst- og kulturundervisning og en samordnet innsats fra barnehage, skole og kulturskole som del av

Kristiansand
kommune

 KNUDEN

områdesatsingen, har målet vært å bidra til å skape lokal identitet, tilhørighet og stolthet blant barn og unge som bor i nærmiljøet.

I programperioden har det blitt gjennomført ulike aktiviteter for barna i området. Målet har vært å prøve ut aktiviteter, for å kunne måle interesse og relevans, oppmøte og rekruttering.

I uke 6, under «En by for alle», ble det arrangert dansekurs i skoletiden for førskolebarna i Lømslands vei barnehage og elevene på Tordenskjoldsgate skole. I vinterferien gjennomførte vi *breakdancekurs* for 4-5 klasse, *breakdancekurs* for 6-7 klasse, *lag din egen sang-kurs* for 4-7 klasse, *visuell kunst* for 4-6 klasse, og *visuell kunst* for 6-7 klasse. På våren gjennomførte vi et kurs i *visuell kunst* i Nabohuset. 25 november ble det arrangert *visuell kunst* kurs i Knuden sine lokaler på Silokaia. Utover dette har det i programperioden blitt etablert fast undervisning i Fargespill på Tordenskjolds gate skole, og to faste danseundervisnings tilbud etter skoletid. Kursene i feriene har vært kortkurs, hvor målet har vært å tilby aktiviteter i skolens ferier. Målet er at det skal kunne legges opp til flere kortkurs og workshop i skolens ferier. Vedlagt ligger utviklingsplan som viser dette.

I perioden hvor Kristiansand har deltatt i programmet, har Kulturskolerådet arrangert 6 samlinger hvor alle deltakerkommunene har deltatt. På samlingene har arbeidsgruppene fått metodiske verktøy (samskaping, aksjonslæring, SØT modell, Irgens utviklingshjul o.l) til bruk i arbeidet. Det har også vært gjennomført tilsvarende koordinatorsamlinger for koordinatorene i de lokale arbeidsgruppene. I tillegg har Kristiansand kommune blitt tildelt en rådgiverressurs fra Kulturskolerådet som har bidratt med veiledning og sammen med koordinatør sikret fremdrift.

5.0 RESULTATER OG LÆRINGS-PUNKTER FRA PROGRAMMET

Gjennom programperioden har det vært fokus på tiltak og resultater. I slutten av perioden har flere av tiltakene gått over i ordinær drift uten finansiering fra tilskuddsmidler eller annen økonomisk støtte. I løpet av perioden har det blitt etablert et fast undervisningsopplegg (Fargespill) i skoletid på Tordenskjolds gate skole, hvor Knuden har til sammen 1 årsverk bestående av tre kulturskolelærere som utgjør Fargespill Kristiansand. Det er også etablert en ungdomsgruppe som har undervisning på Samsen kulturhus på kveldstid. Når barna er ferdig med skolegangen sin på Tordenskjolds gate skole, vil de kunne fortsette i Fargespill når de går videre til ungdomsskole og videregående skole. I tillegg til Fargespill har det blitt etablert et fast dansetilbud på Tordenskjolds gate skole rett etter skoletid. Tilbudet er åpent for alle barn og unge i Kristiansand, men plasseringen legger opp til rekruttering fra Tordenskjolds gate skole og i nærområdet. Resultatene av tiltakene er:

- I løpet av programperioden har enhetene gjennom samarbeid klart å fått flere av tiltakene over i fast drift
- Kunst- og kulturaktiviteter bidrar til å skape tilhørighet og stolthet for barn og unge som bor i Kvadraturen/Eg. Fargespill er et godt verktøy for å oppnå dette
- Knuden treffer en mer mangfoldig målgruppe og rekrutterer deltakere fra et område i Kristiansand som det historisk har vært få deltakere fra

Etter programperioden vil det bli jobbet med å få flere tiltak i fast drift. Noen av tiltakene er et fast kulturskolebesøk for barnehagebarna i Lømslands vei barnehage, faste tilbud om kortkurs og workshop i skolens ferier, og kulturskolelærere som kan jobbe på både Lømslands vei barnehage og Tordenskjolds gate skole for å bidra til å styrke «rød tråd satsingen». Alle tiltak ligger vedlagt i utviklingsplanen.

På samme tid som det har vært fokus på resultater og tiltak, har prosessresultater kommet mer til syne i den siste delen av programperioden. *Kulturskolen i fremtidens kommune*, som et utviklingsprogram, har hatt mål om felles læring og utvikling for deltakerne. Programmet har blant annet ført til:

- Bedre samarbeid som har vært preget av likeverd og et felles eierskap til målet, hvor samskaping og aksjonslæring har vært sentrale verktøy

- At deltakerne har vist kapasitet til å endre tidligere praksiser og perspektiver i egen enhet. Enhetene har gjennomført omorganiseringer, og utfordret rammer for sine egne virksomheter på bakgrunn av en felles målsetting
- Bruk og utprøving av nye arbeidsformer og metoder som har overføringsverdi til andre program og prosjekter
- Et lokalt utviklingsprogram som har god forankring organisatorisk, og i tillegg også har klart å fange sentrale styringssignaler, samfunnstrender og utfordringer. Programmet gir på den måten kunnskap og kompetanse som vil kunne være viktig for Kristiansand som fremtidens kommune

Samtidig som programmet har gitt resultater, har det også gitt viktige læringspunkter og bidratt til å synliggjøre ulike utfordringer ved arbeidet. Noen læringspunkter:

- Selv om alle aktivitetene har vært gratis, er det en utfordring å forplikte deltakerne til å møte opp til aktivitetene. At ledelsen på Tordenskjolds gate skole har en nær relasjon til alle elevene, og i feriene ringt hjem til foresatte og minnet om kursene, har vært en viktig faktor for deltakelsen. At tilbudene var gratis og at det er gjennomført påmelding til kursene har ikke vært tilstrekkelig for å sikre oppmøte fra deltakerne. Relasjoner, og relasjonskompetansen blant de ansatte, har vært en nøkkelfaktor
- I arbeidet med tilbudsutforming er medvirkning avgjørende for å lykkes med rekrutteringen. At elevene ble presentert for tilbudet først, kan også ha vært avgjørende. I *breakdance* ble elevene først introdusert for tilbudet i skoletid, og deretter rekruttert til vinterferiekurs. Som kulturskoleansatt kan det være lett å anta at alle vet hva tilbudene er, og hva de går ut på, fordi man jobber så tett på faget. I programmet erfarte vi behovet for å synliggjøre tilbudet på en praktisk måte for at elevene skulle få kjennskap til det

5.0 ANBEFALINGER

Erfaringene fra deltakelse i programmet har gitt konkrete resultater i form av tiltak som vil bidra til å styrke arbeidet i Områdesatsingen og levekårene til barn og unge, gjennom økt deltakelse, samhold og mestringsopplevelser.

I arbeidsgruppa sin videre anbefaling er det i hovedsak arbeidsmetoder, samskaping og rammevilkår som kan løftes frem som avgjørende suksesskriterier. I kommuner som Kristiansand, er ansatte statisk organisert i store kommunalområder. Kommunen er også preget av høyt kvalifiserte, og spesialiserte, fagmiljøer. I fremtidens kommune vil behovene fra innbyggerne, og utfordringene kommunen står i, kunne bli mer sammensatte. Det vil medføre behov for et mer dynamisk tjenestetilbud. I Kristiansand, som har store kommunalområder med statisk organisering av ansatte og sterke profesjonaliserte fagmiljøer, vil disse strukturene og

kulturene kunne være til hinder for dette. Noen eksempler på fagkulturer som kan være til hinder for samarbeid og utvikling, kan være diskurser som «*kunstens egenverdi*» opp mot kunst som instrument for å oppnå et annet mål, eller om hvorvidt kulturskoleundervisning kan anses som skoletid eller ikke. Noen av de viktigste erfaringene fra arbeidet har vært at arbeidsgruppa har klart å overkomme organisatoriske og kulturelle barrierer for samarbeid.

Anbefalingene fra arbeidsgruppa vil være:

- Kulturskolerådet har i perioden fasilitert rammevilkårene for utviklingsarbeidet. Det har blitt lagt tydelig vekt på forankring, både på administrativt ledernivå, og hos deltakerne i arbeidsgruppa. På samme tid har programarbeidet vært godt forankret i styringssignaler som hatt relevans på tvers av ulike fagperspektiver og tradisjoner. I programarbeid, vil forarbeidet være avgjørende. I programmet bør den enkelte enhet sine interesser kartlegges og sees i lys av hovedmålsettingen i programmet som gir et kunnskapsgrunnlag om hvorvidt det må gjøres noen justeringer eller tilpasninger. Arbeidsgruppa sin anbefaling vektlegger at det må gjennomføres et grundig forankringsarbeid, som sikrer at alle deltakere har lik forståelse av oppdraget.
- I utviklingsprogrammer hvor det legges opp til samskaping som metode, er det avgjørende at enhetene går inn i programmet som likeverdige parter. I tillegg til at alle parter går inn med kompetanse, kapasitet og ressurser, vil det være avgjørende at alle er villige til å endre egen praksis og oppfatninger og at samskapingen preges av kunnskapsbasert utviklingsarbeid. Arbeidsgruppa sin anbefaling er at det gis en grundig innføring av samskaping som metode og at premissene avklares før arbeidet igangsettes.
- På samme tid som det har vært en tydelig forankring, og overordnede styringssignaler som har vist retning, har programarbeidet vært preget av stor grad av autonomi blant deltakerne. Arbeidsgruppa har bestått av enhetsledere og fagledere, som har gitt gruppa handlingsrom til å fatte beslutninger for enhetene som har vært med i programmet, og på samme tid har ivaretatt den operative kapasiteten. Arbeidsgruppa sin anbefaling vektlegger at programarbeid må sikre beslutningsmyndighet i arbeidet og på samme tid må programmet inneholde operativ kapasitet. Programmet bør med andre ord inneholde både beslutningsmyndighet og operativ kapasitet, og at ikke dette utskilles til den enkelte enhet før det eventuelt skal implementeres i varig drift.
- I arbeid knyttet til barn og unge i levekårsutsatte områder er relasjon en nøkkelfaktor. I videre arbeid i området vil det være avgjørende å knytte til seg, og samarbeide med, lokale personer som har tillit og relasjon til barna i området. Det kan være lærere, men også andre voksne personer som har rolle som «portvokter» til ulike miljøer. Arbeidsgruppa sin anbefaling er at arbeidet må inneha nøkkelpersoner som har inngang til feltet for å sikre informasjon om strukturer og kulturer som kan danne et godt kunnskapsgrunnlag for arbeidet.

6.0 AVSLUTNING

Programmet har både styrket eksisterende tilbud, og lagt et solid grunnlag for videre utvikling av kunst- og kulturarbeidet i området. Kombinasjonen av konkrete tiltak i drift, og viktige prosessresultater, viser at samarbeidet mellom aktørene har bidratt til varige endringer i både praksis og organisering. Erfaringene fra programperioden vil derfor være sentrale i det videre arbeidet med å utvikle inkluderende og bærekraftige kulturarenaer for barn og unge i Kristiansand.

Kristiansand
kommune

 KNUDEN